Vero-oikeuden apulaisprofessori Tomi Viitala
Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu
tomi.viitala@aalto.fi

10.1.2019

Eduskunnan verojaostolle

Asia: HE 307/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle veropohjan rapautumisen ja voitonsiirron estämiseksi verosopimuksiin toteuttavista toimenpiteistä tehdyn monenvälisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Monenvälisen yleissopimuksen tarkoituksena on panna täytäntöön OECD:n BEPS-hankkeen toimenpiteet siltä osin kuin kyse on verosopimuksiin liittyvistä toimenpiteistä. Esityksessä ehdotetut valinnat merkitsevät sitä, että Suomi ottaisi käyttöön yleissopimuksen määräyksistä vain pakolliset määräykset lukuun ottamatta pakollista välimiesmenettelyä, jonka Suomi ottaisi valinnaisista määräyksistä käyttöön. Pakollisista määräyksistä merkittävin lienee verosopimusten yleinen väärinkäyttömääräys (principal purpose test, PPT), joka mahdollistaa verosopimusetuuksien epäämisen verosopimusten väärinkäytöstilanteissa. Muilla pakollisilla määräyksillä lienee vain vähäinen käytännön merkitys Suomen verosopimuksiin.

Suomen valintaa ottaa käyttöön vain sopimuksen pakolliset määräykset, jotka ovat luonteeltaan yleissäännöksiä, voidaan pitää tarkoituksenmukaisina. Yleissopimus sisältää pakollisten määräysten lisäksi runsaasti yksittäisiin tilanteisiin esimerkiksi kiinteään toimipaikkaan, hybriditilanteisiin ja kiinteistöosakkeisiin liittyvää veron välttämisen vastaista sääntelyä. Tällaisten määräysten käyttöön ottaminen on perustellumpaa toteuttaa verosopimusvaltioiden kahdenvälisten verosopimusneuvottelujen kautta niissä tilanteissa, joissa niiden katsotaan olevan tarkoituksenmukaisempaa. Kyseiset säännökset ovat pääosin luonteeltaan pakollisia määräyksiä teknisempiä ja niiden yhteensovittaminen verosopimuksen kanssa tapahtuisi luontevimmin verosopimusneuvotteluiden kautta.

Valinnaisten määräysten osalta on myös huomattava, että niiden käyttöön ottaminen edellyttää aina kummankin sopimusosapuolen hyväksyntää ja luonnollisesti sitä, että kyseessä on ylipäätään verosopimus, joka kuuluu yleissopimuksen soveltamisalaan. Tämän osalta on huomattava, että esimerkiksi Yhdysvallat ei ole yleissopimuksen osapuoli, joten yleissopimus ei vaikuta miltään osin Suomen ja Yhdysvaltojen verosopimukseen. Vastaavasti Suomen valinta pakollisesta välimiesmenettelystä tulee sovellettavaksi vain, jos toinenkin verosopimusosapuoli on tehnyt vastaavan valinnan. Lisäksi Suomi on sopinut eräissä tilanteissa muun muassa Pohjoismaiden ja Saksan kanssa verosopimusten muuttamisesta yleissopimuksen mukaiseksi monen- tai kahdenvälisin neuvotteluin.

Yleissopimus tekee verosopimusten soveltamisesta entistä hankalampaa. Esityksen perusteluissa on todettu, että tavoitteena on sisällyttää Finlex-tietopalveluun koonnos, jossa yhdessä asiakirjassa esitettäisiin kunkin verosopimuksen kannalta merkitykselliset yleissopimuksen määräykset. Tällaisen koonnostekstin laatiminen olisi erittäin tärkeää.

Esityksen yksityiskohtiin minulla ei ole esittää huomioita.

Ystävällisesti

Tomi Viitala